

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda (fél címe 5, ügyintéző: dr. Simon Tamás ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű és III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű felpereseknek - a Darázs & Társai Ügyvédi Iroda (fél címe 3, ügyintéző: dr. Dián József ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, a Jaczkovics Ügyvédi Iroda (fél címe 4., ügyintéző: dr. Góg Zsuzsanna ügyvéd) által képviselt - mint a ... jogutódja - II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a Csuka és Társa Ügyvédi Iroda (fél címe 2, ügyintéző: dr. Bardovits Anett ügyvéd) által képviselt Alperesi beavatkozó (Alperesi beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2015. október 10. napján kelt 39.P.26.927/2009/76. számú ítélete ellen az I. rendű felperes részéről 77. sorszám alatt, valamint a II. rendű alperes részéről 78. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és a nem vagyoni kártérítés összegét az I. rendű felperes tekintetében 7.000.000 (Hétmillió) forintra, a II. rendű felperes tekintetében 3.000.000 (Hárommillió) forintra, míg a III. rendű felperes tekintetében 5.000.000 (Ötmillió) forintra leszállítja.

Az I-II. rendű alperesek perköltség fizetési kötelezettségét 300.000 (Háromszázezer) forint plusz áfa összegre szállítja le.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - együttesen az I-III. rendű felpereseknek 100.000 (Egyszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 1.759.000 (Egymillió-hétszázötvenkilencezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperes férje, a II-III. rendű felperesek édesapja, ... 2008. január 26-án délelőtt 11 óra körül otthonában rosszul lett, ezért felesége mentőt hívott hozzá. ... a háza előtt összeesett, átmeneti

eszméletvesztése volt, defecált. A mentőegység kiérkezésekor a földön feküdt félig feltámasztott pozícióban, felállni nem tudott, vitális paraméterei rendben voltak. Elmondta, hogy napok óta nem tud enni, inni. A mentőegység ...t - depressziós tünetei miatt - a lakóhelye szerint illetékes kórház pszichiátriai osztályára szállította, ahol 12 óra 45 perctől 13 óra 40 percig tartózkodott. Állapota drasztikusan romlani kezdett, vérnyomása csökkent, tudata beszűkült, ezért továbbszállították a területileg illetékes belgyógyászatra. A szállítás során még mélyebb eszméletzavara alakult ki, intubálni kellett, vénabiztosítás mellett infúziót kapott, keringése így stabilizálódott. Az alperesi jogutód kórház Intenzív Osztályára ... 13 óra 57 perckor érkezett, ahol a vizsgálat alapján agyvérzés gyanúja merült fel, ezért 14 óra 25 perckor továbbszállították az alperesi jogelőd kórházba CT vizsgálat elvégzése céljából. A betegnél a CT alapján nem igazolódott stroke, ezért 15 óra 30 perckor viasszaszállították a jogutód alperesi kórház Intenzív Osztályára. Ezt követően a kórház alkalmazottai észlelték, hogy ... véres székletet ürít, és a levezetett gyomorszondán is nagy mennyiségű vér ürült. Viasszaszállítását követően rövid idővel kamrafiibrilláció is jelentkezett, azonban sikeresen újraélesztették. A felső gyomor-bélrendszeri tükrözéses vizsgálat nyombél eredetű vérzést igazolt, ezért a beteg állapotának stabilizálását követően akut műtéti beavatkozásra került sor. A műtétet követően a beteg tudata nem tért vissza. A neurológiai konzílium felvetette az agyi hypoxiás károsodás lehetőségét, amelyet az elvégzett EEG igazolt. 2008. február 3-án ... keringése leállt, asystolia lépett fel, hajnali 3 óra 30 perckor meghalt; halálát tüdőgyulladás és légzési elégtelenség okozta.

A Fővárosi Törvényszék - a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.410/2013/4. számú közbenső ítélete folytán jogerőre emelkedett - 39.P.26.927/2009/39. számú közbenső ítéletével megállapította az I-II. rendű alperesek egyetemleges kártérítési felelősségét ... halálával okozati összefüggésben az I-III. rendű felpereseket ért károk vonatkozásában.

Az összecszerűség tárgyában folytatódó eljárásban az I-III. rendű felperesek keresetükben egyetemlegesen kérték az I-II. rendű alpereseket az I. rendű felperes javára 15.000.000 forint, a II. rendű felperes részére 5.000.000 forint, míg a III. rendű felperes javára 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és késedelmi kamata megfizetésére kötelezni. Az I. rendű felperes ezen túlmenően az I-II. rendű alpereseket temetési költség címén 320.020 forint és késedelmei kamata, tartást pótló járadék jogcímén 1.792.268 forint lejárt tőke, a jövőre nézve 2015. július 1. napjától havi 37.325 forint járadék, háztartási kisegítés címén 3.176.662 forint tőke, a jövőre nézve 56.250 forint járadék, míg a gyermekneveléssel kapcsolatos többletkiadások címén 2.670.000 forint és kamatai, 2015. július 1. napjától a jövőre nézve havi 30.000 forint járadék vagyoni kártérítés megfizetésére tartott igényt.

Az I-II. rendű alperesek ellenkérelmükben a temetési költséget nem vitatták. Az I. rendű alperes az egyéb jogcímenek előterjesztett igények összecszerűségét eltúlzottnak tartotta. Utalt arra, hogy a családtag által ingyenesen ellátott ház körüli munkák kapcsán az I. rendű felperesnek költsége, így kára sem merült fel. Érvelése szerint a tartást pótló járadék és a háztartási kisegítés címén érvényesített igény fedi egymást, ugyanis a háztartás vezetésének költségeit is ... pénzéből

fedezte a felperesi család. A nem vagyoni kárigény kapcsán állította: nem bizonyított az okozati összefüggés az I. rendű alperesi feladatellátás és ... halála között.

A II. rendű alperes hivatkozott a káresemény idején hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 280. § (3) bekezdésében foglaltakra, miszerint a tartásdíj, illetőleg egyéb időszakos szolgáltatás 6 hónapnál régebbi időpontra visszamenőleg nem érvényesíthető, így az I-III. rendű felperesek kizárólag 2009. június 8-ától igényelhetik az időszakos szolgáltatásokat.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek 9.320.020 forintot és ebből 9.000.000 forint után 2008. február 3-ától, míg 320.020 forint után 2008. február 19-étől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot; a II. rendű felperesnek 5.000.000 forintot, a III. rendű felperesnek 7.000.000 forintot, valamint ezen összegek 2008. február 3-ától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy 2015. november 1-jétől véghatáridő nélkül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek havi 62.325 forint járadékot minden hónap 10. napjáig előre esedékesen azzal, hogy a 2015. október 30-áig számított 3.435.758 forint lejárt járadékot és ennek 2012. szeptember 1-jétől a kifizetésig számított kamatát 15 napon belül kötelesek egyetemlegesen megfizetni. Kötelezte továbbá az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 2015. november 1-jétől 2023. november 13-áig az I. rendű felperesnek havi 20.000 forint járadékot minden hónap 10. napjáig előre esedékesen azzal, hogy a 2015. október 30-áig elszámolt 1.535.318 forint lejárt járadékot és ennek 2012. szeptember 1-jétől számított, a kifizetésig járó késedelmi kamatát 15 napon belül egyetemlegesen kötelesek megfizetni. Az I-III. rendű felperesek keresetét ezt meghaladóan elutasította. Kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I-III. rendű felperesek részére egyetemlegesen 600.000 forint plusz áfa összegű perköltséget. Megállapította, hogy a 4.971.076 forint lejárt járadékra, valamint a 320.020 forint és járulékaik elismert követelésre vonatkozó ítéleti rendelkezés előzetesen végrehajtható. Rendelkezése szerint az I-III. rendű felperesek költségmentessége és az I-II. rendű alperesek személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 900.000 forint eljárási illetéket az állam viseli. Kötelezte továbbá az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az állam javára 433.390 forint szakértői költséget.

Tekintetbe véve, hogy az I-II. rendű alperesek a temetési költséget nem vitatták, azt az elsőfokú bíróság a kereset szerint ítélte meg. Jogalapjában megalapozottnak találta az I. rendű felperes tartást pótló járadék iránti igényét is, a család eltartásáról ugyanis nagyrészt az elhunyt gondoskodott, az I. rendű felperes tanult, a háztartást vezette és a gyermekek körül látta el a szükséges feladatokat. Egyetértett azonban az I-II. rendű alperesekkel abban, hogy a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése értelmében a tartásdíj, illetőleg egyéb időszakos szolgáltatás 6 hónapnál régebbi időszakra visszamenőleg nem érvényesíthető, így az I. rendű felperes javára 2009. június 8-ától ítélte meg a járadékot. A háztartási kisegítés kapcsán annyiban osztotta az I-II. rendű felperesi álláspontot, hogy az elhunyt nyilvánvalóan segített a feleségének a ház

körüli munkák ellátásában és a háztartási tevékenységben is. A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján úgy foglalt állást, hogy az elhunyt háztartásban nyújtott tevékenységének időtartama havi 30 órában határozható meg azzal, hogy a II. rendű felperes növekedésével bizonyos háztartási munkák elvégzésébe be tud kapcsolódni. Álláspontja szerint az ezen a címen érvényesített igény esetében is alkalmazandó a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése, így az I. rendű felperes részére - a ... Bt. árlistája alapulvételével - ugyancsak 2009. június 8-ától ítélte meg a járadékot. A gyermekneveléssel kapcsolatos többletkiadások kapcsán úgy foglalt állást, hogy az I. rendű felperes megalapozottan kérte azt általános kártérítés formájában azzal, hogy a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése ebben az esetben is alkalmazandó. A gyermekneveléssel kapcsolatos többletkiadások havi összegét mérlegeléssel 20.000 forintban határozta meg, tekintettel arra is, hogy ez a tevékenység teljes egészében nem választható szét a gyermek érdekében végzett háztartási tevékenységtől. A nem vagyoni kártérítés kapcsán értékelte, hogy az I. rendű felperesnél a káresemény következtében akut stresszszavar és elhúzódó gyászreakció alakult ki, férje halála a teljes életvitelét hátrányosan változtatta meg. Támasz nélkül maradt, mind anyagilag, mind lelkiileg alkalmazkodnia kellett az új élethelyzethez, minden olyan feladatot át kellett vennie, amelyet addig a családfő végzett. Az I. rendű felperes számára mindez túlhajszolt munkaritmussal járt, amely a saját lelki egészségének további romlását okozta. Értékelte azt is, hogy az I. rendű felperesnek egyedül kell felnevelnie a II. rendű felperest, aki az édesapja elvesztése kapcsán nem kapott gyógykezelést, azonban személyiségfejlődésében az édesapa hiánya nyilvánvalóan szerepet játszik. Különös súllyal vette figyelembe, hogy a II. rendű felperes nem ismerhette meg édesapját, apa nélkül, csonka családban kell felnőnie. Mérlegelte azt is, hogy a III. rendű felperesnél az édesapja halála visszatérő hangulati és affektív zavart váltott ki, a tragédia okozta akut stressz, életvezetési krízis pszichoterápiás kezelést igényelt. Minderre tekintettel az I-III. rendű felpereseket ért nem vagyoni károk hozzávetőleges kompenzálására az I. rendű felperes esetén 9.000.000 forintot, a II., rendű felperes vonatkozásában 5.000.000 forintot, a III. rendű felperes esetében 7.000.000 forintot tartott alkalmasnak a 2008. évi ár- és értékviszonyokat is figyelembe véve.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű felperes és a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

Az I. rendű felperes a tartást pótló járadék, a háztartási kisegítés, valamint a gyermekneveléssel kapcsolatos többletköltségek havi összegét elfogadta, azonban az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával 2008. február 3-ától kérte azok megítélését, ugyanis álláspontja szerint ezen többletkiadások kapcsán a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése nem alkalmazható.

A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés megítélt összegének mérséklését kérte. Az I. rendű felperes esetében annak mértékét elsődlegesen 7.000.000 forintra, másodlagosan 8.000.000 forintra, a II. rendű felperes esetében elsődlegesen 3.000.000 forintra, másodlagosan 4.000.000 forintra, míg a III. rendű felperes esetében elsődlegesen 5.000.000 forintra, másodlagosan 6.000.000 forintra kérte leszállítani.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Az I-III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben a fellebbezésükben foglaltakon túl ugyancsak az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Hivatkozásuk szerint a megítélt nem vagyoni kártérítés összege egyik felperes esetében sem eltúlzott, az elsőfokú bíróság azt a perben feltárt adatok figyelembevételével, különös tekintettel a perben beszerzett szakértői vélemény megállapításaira is, helyes mértékben határozta meg.

A Fővárosi Ítéltábla mindenekelőtt utal arra, hogy az I-II. rendű alperesek között az egyetemleges marasztalásukra vonatkozó kereseti kérelem folytán a Pp. 51. § a) pontja szerinti pertársaság jött létre, közöttük a függőség elve érvényesül, amely szerint a cselekvő pertárs, a II. rendű alperes perbeli cselekménye, fellebbezése a mulasztó pertársra, az I. rendű alperesre is kiterjedő hatályú [Pp. 52. § (1) bekezdés].

Az I. rendű felperes fellebbezése megalapozatlan, a II. rendű alperes fellebbezése részben megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek korlátai között bírálta felül [Pp. 253. § (3) bekezdés], és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, az elsőfokú bíróság érdemi döntésével azonban az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét érintően nem minden tekintetben értett egyet.

A Fővárosi Ítéltábla az I-III. rendű felperesek nem vagyoni kártérítési igényének összszerszerűsége kapcsán a következőknek tulajdonított jelentőséget.

A káresemény bekövetkeztekor hatályos régi Ptk. 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A régi Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

Kétségtelen, hogy a személyiséget ért kár valójában megfizethetetlen, a nem vagyoni kártérítés elvi alapjait rögzítő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak megfelelően a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát, a kártérítési összeg meghatározásánál a bíróságok józanságának, mértéktartásának és elhivatottságának van szerepe.

A régi Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi - amely nem pusztán egészségromlás lehet - sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny,

pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

A nem vagyoni kár megtérítésére ugyanazok a szabályok vonatkoznak, amelyeket a vagyoni károk esetén is alkalmazni kell, vagyis a kárt - a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint - a károsultnak megfelelően bizonyítania kell.

Az elsőfokú bíróság ugyan helyesen állapította meg az I-III. rendű felpereseket - az I-II. rendű alperesek károkozó magatartásával okozati összefüggésben - ért hátrányos változásokat, a káresemény idején - 2008-ban - érvényesülő ár- és értékviszonyokat, valamint a más hasonló jellegű ügyekben folytatott bírói gyakorlatot alapul véve azonban - még a felperesi családnak a családfenntartó édesapa elvesztését követő rendkívüli módon elnehezült életvitele figyelembevételével is - valamennyi felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét - amint arra a II. rendű alperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében - némileg eltúlzott összegben állapította meg. A Fővárosi Ítéltábla ezért a káresemény idején fennállt ár- és értékviszonyoknak megfelelően, az I-III. rendű felperesek által elszenvedett nem vagyoni hátrányhoz képest differenciáltan, arányosítva, az I. rendű felperes javára 7.000.000 forintot, a II. rendű felperes javára 3.000.000 forintot, míg a III. rendű felperes javára 5.000.000 forintot tartott alkalmasnak azok kompenzálására.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróságnak a megítélt vagyoni kártérítést meghaladó igényt elutasító érdemi döntésével azonban minden tekintetben, indokaira is kiterjedően egyetértett. Az I. rendű felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel mutat rá arra, hogy a régi Ptk. 280. § (3) bekezdése szabályozza az életfenntartást biztosító - szerződéses (pl. életjáradék), illetve szerződésen kívüli (pl. kártérítés, tartásdíj) - szolgáltatások teljesítési idejét és a jogérvényesítés határidejét. E rendelkezés szerint a tartásdíjat, az életjáradékot és a baleseti járadékot időszakonként előre kell fizetni. A jogosult a hat hónapnál régebben lejárt és alapos ok nélkül nem érvényesített részleteket bírósági úton többé nem követelheti.

Éppen az I. rendű felperes által hivatkozott kúriai ítélet (Pfv.VIII.20.218/2008/6.) foglalt állást úgy, hogy a ház körüli kisegítés tárgyában előterjesztett igény érvényesítésének határidejét illetően a régi Ptk. 280.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazása nem jogsértő. Nem kétséges ezért, hogy az I. rendű felperes által érvényesített valamennyi járadékkövetelés - a tartást pótló járadék, a háztartási kisegítés költsége, valamint a gyermekneveléssel kapcsolatos többletkiadások - a létfenntartást biztosító szolgáltatások körébe tartozik, így azokra is vonatkozik a törvényben meghatározott igényérvényesítési határidő. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű felperes

előzőekben körülírt címeken előterjesztett járadékigényét, a követelés előterjesztését megelőző hat hónapnál régebbi, azaz a 2009. június 8. napját megelőző időre elutasította, tekintetbe véve, hogy az I. rendű felperes nem is hivatkozott arra, hogy személyében, vagy körülményeiben rejlő bármely ok folytán nem tudta a hat hónapnál régebben lejárt hátralékos részleteket érvényesíteni.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a részben megváltoztató rendelkezés mellett sem volt eltúlzottnak tekinthető az I-III. rendű felperesek által eredetileg követelt nem vagyoni kártérítés összege, így a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazására volt mód. A Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján a részben megváltoztató rendelkezéshez igazodóan az I-II. rendű alperesek elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét a terhükre megállapított marasztalási összegnek megfelelő mértékben leszállította.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - részben megváltoztatta, és az I-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegét a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében helybenhagyta.

A II. rendű alperes az eredetileg előterjesztett, a kereset elutasítására irányuló fellebbezéséhez képest nagyobb részben sikertelen fellebbezése következményeként - tekintetbe véve az I. rendű felperes eredménytelen fellebbezését is - köteles a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I-III. rendű felperesek részére jogi képviselőjük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére. A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - az I-III. rendű felperesek költségmentességére, valamint a II. rendű alperes illetékmentességére [Itv. 5. § (1) bekezdés c) pont] figyelemmel - a Pp. 81. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) bekezdésén, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén és 14. §-án alapul.

Budapest, 2016. február 19.

Dr. Sághy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s. k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s. k.
bíró